

štete, odnosno nastupanja osiguranog slučaja osiguratelju ne utječe na pravo osiguranika da ostvari svoje potraživanje iz ugovora o osiguranju (čl.70).

L.H-M.

ENGLESKI APELACIONI SUD

Presuda od 21.VI 1978.

Stockton c/a Mason i The Vehicle
and General Insurance Co. Ltd. i
Arthur Edward (Insurance) Ltd.

Suci: Lord Diplock, Viscount Dilhorne, Lord Scarman

Osiguranje motornog vozila - Privremeno osiguranje - Uloga osigurateljevog posrednika - Prijenos osiguranja - Odgovornost osiguratelja temeljena na izjavi njegovog posrednika dato j u neformalnom razgovoru - Koga zastupa osiguratelj posrednik pri sklapanju ugovora o osiguranju

Ovaj spor je posljedica automobilske nesreće koja se dogodila 18. travnja 1968. godine u 15,30 sati (trenutak nesreće je značajan). Automobilom marke MG Midget upravljao je prvotuženi u ovom sporu (Mason), a tužitelj (Stockton) je kao putnik u spomenutom automobilu zadobio teške fizičke ozljede. Nije sporno da je do nesreće došlo uslijed nepažljive vožnje prvotuženog.

Deset dana ranije, tj. 8. travnja 1968, otac prvotuženog je kao vlasnik automobila dao upute svojem posredniku osiguratelja (Arthur Edward (Insurance) Ltd.) da prenese postojeću policu osiguranja s njegovog automobila Ford Anglia na automobil MG Midget. Službenik osigurateljevog posrednika je odgovorio: "Da, to će biti sredjeno. Učinit ćemo tako", te je otac prvotuženog držao da je ovaj razgovor značio valjani prijenos osiguranja na novi auto pod istim uvjetima kao za prijašnji - uz pokriće odgovornosti za putnike, kao i odgovornosti za vožnju automobilom od strane bilo kojeg ovlaštenog vozača.

Istog dana kad se dogodila spomenuta nesreća, tj. 18. travnja 1968, otac prvotuženog je u 17,15 sati (dakle nakon nesreće) primio pismo od strane osigurateljevog posrednika u kojem je inter alia stajalo: "..... S obzirom na Vašu nedavnu zamjenu automobila, želimo Vas izvijestiti da ste nam prije izdavanja note o pokriću

osiguranja ("cover note") dužni predati..... 3.) Priloženi dopunski formular valjano ispunjen.... Stoga Vas izvješćujemo da je vožnja novog automobila ograničena samo na Vas..."

Prvostepeni sud koji je raspravljao o ovom slučaju presudio je u korist tužitelja Stocktona, nalazeći da je na naknadu štete tužitelju obvezan trećetuženi, posrednik osiguratelja (Arthur Edward (Insurance) Ltd.), iz slijedećih razloga: trećetuženi je u svojstvu osigurateljevog posrednika pristao prenijeti postojeću policu osiguranja otvorenu za automobil Ford Anglia na novokupljeni MG Midget. Osiguratelj je bilo The Vehicle and General Insurance Co. Ltd, drugotuženi u ovom sporu.

Propust trećetuženog, posrednika osiguratelja, je u tome, što je propustio izvijestiti osiguranika, oca prvotuženog, da on (posrednik) nije u mogućnosti otvoriti isto pokriće osiguranja i uz iste uvjete za novi automobil MG Midget - kao što je to bilo za prethodni, Ford Angliu. Posrednik je bio dužan upozoriti ga da je jedino osoba koja je nosilac osiguranja ovlaštena voziti novi automobil za cijelo vrijeme trajanja ovakvog privremenog ugovora. Kako sve to nije učinio, trećetuženi, posrednik osiguratelja, je nehatno prekoračio svoja ovlaštenja pristajući na uvjete postavljene od strane oca prvotuženog pri sklapanju privremenog ugovora o osiguranju motornog vozila.

Trećetuženi, posrednik osiguratelja, uložio je žalbu Apelacionom sudu.

Apelacioni sud u sastavu Lord Diplock, Viscount Dilhorne i Lord Scarman jednoglasno je donio odluku o osnovanosti žalbe trećetuženog, posrednika osiguratelja, i o proglašenju drugotuženog osiguratelja obveznim na naknadu štete tužitelju u visini od 46 000 £.

Svi razlozi za zauzimanje ovakvog stajališta sadržani su u izlaganju Lorda Diplocka.

Navodeći iscrpno sve detalje slučaja Lord Diplock ističe kako se cijeli problem tiče prava osiguranja, i proizlazi iz tripartitnog odnosa između osigurateljevog posrednika, osiguratelja i osiguranika. On također analizira osnovne značajke privremenog ugovora o osiguranju koji je usmeno - putem telefona - sklopljen između oca prvotuženog i osigurateljevog posrednika. Bitna priroda privremenog ugovora o osiguranju je ograničeno vrijeme njegovog trajanja - općenito se drži da mu se valjanost proteže na najviše 30 dana, ali se prekida obavješću od strane osiguratelja

u bilo kojem trenutku unutar ovog roka od 30 dana. Ovlaštenja osigurateljevog posrednika ne mogu se protegnuti na uvjete iz trajnog ugovora o osiguranju, tako da bi se, ti isti uvjeti, prenijeli u privremeni ugovor na točno određeno vrijeme, kojim se zamjenjuje ranije sklopljeni trajni ugovor.

Iz citiranog telefonskog razgovora oca prvotuzenog s posrednikom osiguratelja proizlazi da je u postojećoj polici osiguranja zamijenjen stari automobil Ford Anglia novim - MG Midget - i to pod istim uvjetima, tj. da je pokrivena odgovornost za vožnju automobilom bilo kojeg ovlaštenog vozača, pa tako i prvotuzenog. Međutim, iz pisma koje je otac prvotuzenog primio od strane trećetuženog, posrednika osiguratelja, isti dan, no nakon što se nesreća dogodila, proizlazi da je za vrijeme trajanja privremenog ugovora o osiguranju sklopljenog putem telefona pokrivena odgovornost za vožnju novog automobila samo nosioca police osiguranja, u ovom slučaju oca prvotuzenog, a ne bilo kojeg ovlaštenog vozača, pa tako ni sina osiguravnika (prvotuzenog u ovom sporu).

Stoga je ključno pitanje u cijeloj stvari ovo: da li je na zakonu zasnovan privremeni ugovor o osiguranju sklopljen putem telefona između osiguratelja i oca prvotuzenog. Ako jest, tada je zahtjev uperen protiv osiguratelja. Ako pak nije, tada je posrednik osiguratelja postupio nehatno, te bi odluku prvostepenog suda trebalo potvrditi.

Shodno navedenom, Lord Diplock drži da je odgovor na zahtjev o zamjeni Ford Anglie s MG Midget "Da, to će biti sredjeno. Učinit ćemo tako" - bio izrečen od strane trećetuženog kao punomoćnika ("agent") osiguravajućeg društva, i nije značio da će posrednik tek pokušati dobiti traženo pokriće za novi automobil.

Bez sumnje, ističe dalje Lord Diplock, da se svakodnevno javlja na tisuće slučajeva u raznim oblicima izvanpomorskog osiguranja u kojima pojedinci žele postati osiguranici, ili pak žele prenijeti osiguranje, te u tom smislu telefonski saobraćaju sa svojim posrednicima tražeći bilo pokriće, novo pokriće ili prijenos pokrića s postojećeg vozila na neko drugo. Pritom se u potpunosti oslanjaju na ono što im izjavi posrednik. U ovakvim slučajevima pojedinci se obraćaju posredniku koji zapravo predstavlja punomoćnika ("agent") osiguravajućeg društva. Naravno, priznaje Lord Diplock, može postojati izuzetak, međutim u ovom sporu to nije slučaj. Ugovor o osiguranju ove vrste može biti sklopljen usmeno, neformalno, i ovo je upravo jedan takav jednostavan i jasan primjer takve zakonske situacije.

Zbog svega rečenog Lord Diplock nalazi da je žalba osnovana, te da presuda treba biti uperena protiv drugotuženog osiguratelja, a prvostepena presuda protiv trećetuženog, posrednika, odbačena.

Sa svim navodima Lorda Diplocka u potpunosti se slažu Viscount Dilhorne i Lord Scarman.

(LLR 1978, str.430)

K.V.

Bilješka.- U ovom slučaju je Apelacioni sud riješio pitanje čiji je - u pravilu - zastupnik osiguratelj posrednik ("broker") pri zaključivanju osigurateljnih ugovora. Prema apelacionom rješenju "broker" je osoba koja za osiguratelja zaključuje ugovor o osiguranju, a samo u izuzetnim slučajevima će se on pojaviti kao osoba koja zastupa osiguranika. Osiguratelji su to stajalište zastupali u slučaju Anglo-African Merchants Ltd. and Another v. Bayley (1969) (LLR 1969, 1, 268 id.) - (sudac Megaw), ali njihovo stajalište nije prihvaćeno. Naprotiv, u slučaju Berkeley v. North and South Trust Company (1970) (LLR 1970, 2, 467 i d.) - (sudac Donaldson) je prihvaćeno stajalište osiguratelja da on može "brokeru" preko kojeg je zaključio osiguranje sa osiguranikom zabraniti da osiguraniku saopći sadržaj vještacenja izvršenog u slučaju osiguranom preko "brokera". Ipak je sudac bio zauzeo u tom slučaju stajalište da nije ispravan običaj po kojemu osiguratelji upućuju preko "brokera" svoje zahtjeve vještacima. Medjutim, apelaciono rješenje u ovom slučaju je posebno značajno i po sastavu vijeća koje je sudilo.

K.V.